DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)
19. marts 1992 *

I sag C-188/90,

angående en anmodning, som Bayerisches Landessozialgericht i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Mario Doriguzzi-Zordanin

og

Marzio Doriguzzi-Zordanin

mod

Landesversicherungsanstalt Schwaben,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 78 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som kodificeret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, F. A. Schockweiler, og dommerne G. F. Mancini og J. L. Murray,

generaladvokat: W. Van Gerven
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

* Processprog: tysk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Mario og Marzio Doriguzzi-Zordanin ved Sozialsekretär Luciano Fazi, Patronato ACLI, Augsburg

— Landesversicherungsanstalt Schwaben ved Erster Direktor Schachtner, Augsburg

— den belgiske regering ved Ph. Busquin, Socialministeriet, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Maria Patakia og Bernd Langeheine, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 14. november 1991 er afgivet mundtlige indlæg af Mario og Marzio Doriguzzi-Zordanin, af Landesversicherungsanstalt Schwaben ved Regierungsdirektor Michael Kohnle og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. januar 1992,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 17. maj 1990 indgået til Domstolen den 11. juni 1990 har Bayerisches Landesozialgericht i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 78 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som kodificeret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag, som børn af en vandrende arbejdstager (herefter benævnt »sagsøgerne«) har anlagt mod Landesversicherungsanstalt Schwaben (herefter benævnt »LVA Schwaben«), og hvori der er strid om størrelsen af nogle tillægsydelser, som sagsøgerne er blevet tilkendt.

3 Sagsøgerne er de mindreårige børn af Giancarlo Doriguzzi-Zordanin, en arbejdstager, der afgik ved døden den 29. august 1983, og som havde tilbagelagt forsikringsperioder i både Tyskland og Italien. Sagsøgerne har altid været bosat i Italien.

4 Siden den 1. september 1983 har den italienske forsikringsinstitution, Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (herefter benævnt »INPS«), udbetalt sagsøgerne ydelser i form af pension til børn, der har mistet en eller begge forældre, på grundlag af de forsikringsperioder, som deres afdøde far havde tilbagelagt i Italien. Ydelserne androg månedligt mellem 59 710 og 73 960 LIT pr. barn, hvortil kom et fast månedligt beløb på 19 760 LIT pr. barn i form af familietillæg.

5 Da LVA Schwaben var af den opfattelse, at INPS var den eneste kompetente institution, afslog LVA Schwaben den 3. september 1985 at tilkende sagsøgerne tillægsydelser i forhold til de af INPS udbetalte ydelser. Den 16. juli 1986 anlagde sagsøgerne sag ved Sozialgericht Augsburg til prøvelse af denne beslutning.

6 Den 7. maj 1987 ændrede LVA Schwaben sin tidligere afgørelse og tilkendte sagsøgerne tillægsydelser for perioden 1. september 1983 — 31. december 1985. Dette tillæg svarede til forskellen mellem de teoretiske ydelsesbeløb fra den kompetente institution i Tyskland i form af pensionsydelser til børn, der har mistet en eller begge forældre, beregnet på grundlag af de i Tyskland tilbagelagte forsikringsperioder, og det samlede ydelsesbeløb, inklusive familietillæg, som i Italien blev udbetalt af INPS.

7 Sagsøgerne var af den opfattelse, at familietillægget fra INPS ikke udgjorde en del af efterladtepensionen, men måtte anses som en selvstændig ydelse, hvorfor de for Sozialgericht Augsburg gjorde gældende, at tillægsydelsen fra LVA Schwaben

burde beregnes uden hensyntagen til dette familietillæg. Ved Sozialgericht Augsburg's dom af 19. oktober 1989 fik sagsøgerne ikke medhold. Denne dom har de anket til Bayerisches Landessozialgericht.

8 Den forelæggende retsinstans har på den nævnte baggrund besluttet at udsætte sagen, indtil Domstol præjudicielt har afgjort følgende to spørgsmål:

»1) Hvilke ydelser fra den italienske forsikringsinstitution skal der tages hensyn til ved beregningen af det tillæg til ydelser i form af pension til børn, der har mistet en eller begge forældre, som skal udbetales af den tyske forsikringsinstitution?

2) Navnlig ønskes det oplyst, hvorvidt der skal tages hensyn til de familietillæg på 19 760 LIT om måneden pr. barn, som er blevet udbetalt af den italienske forsikringsinstitution?«

9 Hvad nærmere angår de faktiske omstændigheder i hovedsagen og dennes retlige baggrund, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg for Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

10 Ved de to præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende retsinstans i det væsentlige oplyst, hvorvidt artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at der ved beregningen af den tillægsydelse, som skal udbetales, når det i bopælsmedlemsstaten faktisk oppebårne ydelsesbeløb er lavere end det ydelsesbeløb, som det pågældende barn, der har mistet en eller begge forældre, ville have krav på i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, skal tages hensyn til samtlige de ydelser i de pågældende medlemsstater, der er bestemt til barnet, for så vidt disse ydelser er omfattet af definitionen i artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71.

11 Det bemærkes indledningsvis, at de ydelser til børn, der har mistet en eller begge forældre, som skal sammenholdes ved beregningen af det omhandlede tillæg, er omfattet af forskellige regler i italiensk og tysk ret. Den efterladtepension til børn og de familietillæg — der er børnetilskud i den i artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71 forudsatte betydning — som udbetales i henhold til italiensk lovgivning, skal sammenholdes med efterladtepensionen til børn i henhold til tysk lovgivning.

12 Sagsøgerne har gjort gældende, at det efter italiensk lovgivning udbetalte familietillæg ikke er en del af deres efterladtepension, men en selvstændig ydelse, der må sidestilles med de tyske børnetilskud, som udbetales for børn, over for hvem der består forsørgerpligt, uden hensyn til, om der foreligger en begivenhed, som skaber en ret til forsikringsydelser. De tyske institutioner, der udbetaler efterladtepensioner til børn, må derfor ikke medregne et sådant familietillæg.

13 LVA Schwaben og Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at det afgørende spørgsmål er, hvilke ydelser, jf. artikel 78 i forordning nr. 1408/71, der i henhold til national lovgivning skal udbetales i tilfælde af, at den forsikrede arbejdstager afgår ved døden. Da de italienske familietillæg er sådanne ydelser og rent faktisk oppebæres af sagsøgerne, skal de medtages ved beregningen af det tillæg, som skal udbetales af den kompetente tyske institution.

14 Med henblik på besvarelsen af spørgsmålene fra den forelæggende retsinstans bemærkes, at Domstolen har fastslået, at artikel 78, stk. 2, litra b), nr. i), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at er det i bopælsmedlemsstaten faktisk oppebårne ydelsesbeløb lavere end det ydelsesbeløb, der ville komme til udbetaling, såfremt alene lovgivningen i en anden medlemsstat fandt anvendelse, har det pågældende barn, der har mistet en eller begge forældre, fra den kompetente institution i den pågældende anden medlemsstat ret til tillægsydelser svarende til forskellen mellem de to beløb (jf. senest dom af 11.6.1991, sag C-251/89, Athanasopoulos, Sml. I, s. 2797).

15 Det følger af denne retspraksis, at et barn af en vandrende arbejdstager, der er afgået ved døden, ikke kan miste en ret til højere ydelser, der består i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvori barnet er bosat. Der tilkommer dog ikke et sådant barn rettigheder, der går videre end dem, som vedkommende ville kunne påberåbe sig efter lovgivningen i denne anden medlemsstat, såfremt han eller hun var bosat på dennes område. En forudsætning herfor er, at institutionen i sidstnævnte medlemsstat kan nedsætte de ydelser, som den skal udbetale, med et beløb svarende til samtlige de ydelser, der i bopælsmedlemsstaten udbetales med henblik på at bidrage til det pågældende barns underhold, uanset disse ydelsers art eller benævnelse.

16 Det fremgår af de af Kommissionen fremlagte oplysninger, at de nationale ordninger vedrørende ydelser til børn, der har mistet en eller begge forældre, er meget forskellige. Når henses hertil, og for at undgå vilkårlige forskelle, alt efter hvilken national ordning der finder anvendelse, må begrebet ydelser til børn, der har mistet begge forældre eller en af dem, jf. artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, fortolkes således, at det omfatter enhver form for ydelse, der efter den pågældende nationale ordning skal bidrage til sådanne børns underhold, uanset ydelsernes art og benævnelse.

17 Størrelsen af tillægsydelserne for børn, der har mistet en eller begge forældre, må herefter fastsættes ved at sammenholde samtlige de i bopælsmedlemsstaten faktisk udbetalte ydelser, der er bestemt til at bidrage til det pågældende barns underhold, med samtlige de ydelser bestemt til at bidrage til dets underhold, som barnet ville have ret til, såfremt det var bosat i den pågældende anden medlemsstat.

18 Spørgsmålene fra Bayerisches Landessozialgericht må herefter besvares med, at artikel 78 i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 skal fortolkes således, at der ved beregningen af den tillægsydelse, som skal udbetales, når det i bopælsmedlemsstaten faktisk oppebårne ydelsesbeløb er lavere end det ydelsesbeløb, som det pågældende barn, der har mistet en eller begge forældre, ville have krav på i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, skal tages hensyn til samtlige de ydelser i de pågældende medlemsstater, der er bestemt til barnet, for så vidt disse ydelser er omfattet af definitionen i artikel 78, stk. 1, i forordning nr. 1408/71.

Sagens omkostninger

19 De udgifter, der er afholdt af den belgiske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale retsinstans, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bayerisches Landessozialgericht ved kendelse af 17. maj 1990, for ret:

Artikel 78 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som kodificeret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983, skal fortolkes således, at der ved beregningen af den tillægsydelse, som skal udbetales, når det i bopælsmedlemsstaten faktisk oppebårne ydelsesbeløb er lavere end det ydelsesbeløb, som det pågældende barn, der har mistet en eller begge forældre, ville have krav på i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, skal tages hensyn til samtlige de ydelser i de pågældende medlemsstater, der er bestemt til barnet, for så vidt disse ydelser er omfattet af definitionen i artikel 78, stk. 1, i forordning (EØF) nr. 1408/71.

Schockweiler Mancini Murray

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 19. marts 1992.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

F. A. Schockweiler
Formand for Anden Afdeling